УДК 336.7

Н. О. Коваль
Т. М. Пілявоз

СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ НЕПЕРЕДБАЧЕНИХ ФІНАНСОВИХ СИТУАЦІЙ

Вінницький національний технічний університет

Анотація. *У статті досліджено концептуальні позиції та підходи що до управління фінансовими ризиками, взаємозв'язок між частинами системи управління ризиками та факторами, які дозволяють виявити загрозу або зростання вірогідності настання кризової непередбачувальної ситуації, а також їх значення в умовах військового стану.*

Ключові слова: фінансові ризики, управління, інтеграція, фінансові ситуації

MODERN TOOLKIT FOR MANAGEMENT OF CONTINGENT FINANCIAL SITUATIONS

Abstract. *The article examines conceptual positions and approaches to financial risk management, the relationship between parts of the risk management system and factors that allow identifying the threat or increase in thelikelihood of an unpredictable crisis situation, as well as their significance in the conditions of martial law.*

Keywords: financial risks, management, integration, financial situations

На економічне зростання впливає багато факторів, значна частина яких належить до сфери інвестицій, тому інвестиції є важливим засобом забезпечення та виходу країн із кризи. Інститути спільного інвестування — це спеціальні інвестиційні фонди, які інвестують у певні галузі економіки для отримання та розподілу прибутку між інвесторами. Його також можна назвати інструментом залучення інвесторів до інвестування. Ефективність інвестиційного ринку визначається розвитком інституційних інвесторів. Окремі відносини у сфері взаємного інвестування регулюються законами, правовими актами, що стосуються фондового ринку та діяльності товариств, а також певними нормативними актами. Метою таких дій є забезпечення безпеки права власності або захист окремих прав осіб та фондового ринку [1].

Розрізняють декілька видів інститутів спільного інвестування. По-перше, класифікація проводиться залежно від порядку здійснення діяльності. Розрізняють інститути відкритого типу, інтервального типу та закритого типу. По-друге, класифікація в залежності від терміну діяльності: строковий (тобто визначається певний строк, встановлюється у регламенті), безстроковий (який створюється на невизначений строк). По-третє, в залежності від виду активів: диверсифікованого виду, спеціалізованого виду (до якого належать фонди грошового ринку, фонди акцій, фонди облігацій, індексні фонди, фонди банківських металів), кваліфікаційного виду (клас нерухомості, клас рентних активів, клас кредитних активів, клас біржових товарних активів), не диверсифікованого виду [2]. При цьому потрібно враховувати високий рівень залежності економіки України від світових ринків як в плані імпорту споживчих і інвестиційних товарів, так і товарів проміжного попиту. І як результат: ситуація невизначеності в економіці істотно ускладнює оцінку ефективності інвестицій і змушує підприємців відкладати реалізацію потенційно вигідних інвестиційних проектів. Подальшою проблемою державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні в сучасних умовах являється відсутність в переважній більшості регіонів України чіткої стратегії інноваційного розвитку регіону на середньо, так і довгостроковий період. До мінусів такої стратегії відноситься відсутність надійного комплексного механізму, науково обґрунтованого розвитку регіону на довгострокову перспективу і використання його інвестиційного потенціалу. Що, у свою чергу, заважає керівництву регіону правильно визначати напрям і пропорції розподілу бюджетних коштів, притягати зовнішні і внутрішні інвестиції.

В результаті в Україні більшість регіонів мають порівняно низьку привабливість інвестиційного клімату. Обумовлено це цілим рядом проблем, серед яких фахівці виділяють відсутність системного

підходу при формуванні державної регіональної політики, недосконаліть нормативно-правової бази розвитку регіонів, недостатнє використання державного стимулювання інвестиційного розвитку регіонів, відтік трудових ресурсів і капіталу у великі міста перешкоджає активізації інвестиційної діяльності і регіональний протекціонізм[4].

Однією з важливих проблем інститутів спільного інвестування сьогодні є загальна недосконаліть фондового ринку: неорганізовані ринки зустрічаються частіше, ніж організовані; наявність множинних торгових майданчиків для торгівлі цінними паперами ускладнює контроль за цими операціями; ліквідність фондового ринку; цінні папери, що продаються на фондовій біржі, невелика, кількість інструментів фондового ринку обмежена, учасниками ринку маніпулюють з метою завищення вартості чистих активів інвестиційних фондів тощо [3]. Для вирішення цих питань для інститутів спільного інвестування та фондового ринку в цілому необхідно вжити заходів щодо удосконалення чинного законодавства шляхом його гармонізації з європейськими стандартами.

Регулювання інститутів спільного інвестування має бути спрямована на забезпечення прозорості даного сегменту ринку та уніфікованих вимог, які дозволятимуть інвесторам та, за необхідності, іншим учасникам ринку отримувати потрібну об'єктивну інформацію про переваги того чи іншого інвестиційного фонду або продукту. Тільки після впровадження наведених заходів доцільно підвищувати фінансову грамотність населення. Це потребує спільних зусиль держави та учасників фінансового ринку. Важливо також сформувати в суспільстві модель поведінки, спрямовану на заощадження та інвестування вільних коштів [5].

Таким чином, основним етапом процесу інвестування є проведення своєчасної та якісної діагностики в системі реалізації інвестиційних проєктів, що слугує підґрунтям для їх ефективного впровадження, відповідно знижує ступінь ризикованості і підвищує прибутковість проєктів. Здійснення діагностики інвестиційних проєктів дозволяє своєчасно виявити вплив внутрішніх і зовнішніх факторів, прийняти ефективні управлінські рішення для реалізації проєкту загалом. Проведення діагностики в системі реалізації інвестиційних проєктів дозволяє не лише дослідити й проаналізувати фактичні проєктні результати, а й здійснити певне прогнозування перспективного стану майбутнього розвитку подій, внаслідок чого можливе формування обґрунтованих рекомендаційщодо підвищення прибутковості, фінансової стійкості та конкурентоздатності проєкту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кушнір С.О., Павленко Н.І. Сутність та тенденції розвитку інвестиційних фондів в Україні. Економіка і суспільство. 2022. Випуск 16. С. 150-155.
2. Лагун А.І. Сучасні тенденції та проблеми підприємництва в Україні. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2021. Випуск 3 (30). С. 3-9.
3. Петик Л.О., Теліжин І.Л. Діяльність інститутів спільного інвестування в Україні: стан та перспективи. Молодий вчений. 2023. № 11 (75). С. 587-590.
4. Семенча І.Є., Резник Г.І. Діяльність інститутів спільного інвестування в Україні: сучасні проблеми та шляхи їх подолання. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. 2022. Випуск 28. С. 275-285.
5. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. Компанії з управління активами. URL: https://www.uaib.com.ua/companyandfunds/amc

Коваль Наталія Олегівна, к.е.н. доцент кафедри Фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницькийнаціональний технічний університет, Вінниця, e-mail: nokoval@gmail.com

Пілявоз Тетяна Миколаївна, к.е.н., доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: vitan1975.75@gmail.com

Koval Natalia. - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Vinnytsia National Technical University,Vinnytsia, e-mail: nokoval@gmail.com

Piliavoz Tetiana. - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vitan1975.75@gmail.com